

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

04 01 2018

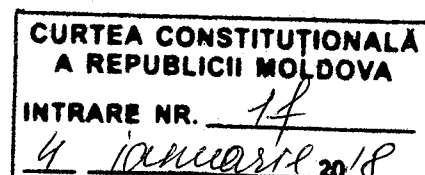
SS nr. 61

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Serghei Sîrbu
2. Deputat în Parlament
3. bd. Ștefan cel Mare 105
4. tel. 060018080

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta, se solicită constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova, în vederea depășirii blocajului instituțional generat de Președintele Republicii Moldova prin refuzul deliberat al acestuia de a executa obligația constituțională de promulgare a legii care a fost votată repetat de Parlament.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. **Constituția Republicii Moldova**

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un **stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 2 Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 56

Devotamentul față de țară

(1) Devotamentul față de țară este sacru.

(2) Cetățenii cărora le sînt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în cazurile prevăzute de lege, depun jurămîntul cerut de ea.

Articolul 66

Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

- a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni;
- b) declară referendumuri;
- c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;
- d) aprobă direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului;
- e) aprobă doctrina militară a statului;
- f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;
- g) ratifică, denunță, suspendă și anulează acțiunea tratatelor internaționale încheiate de Republica Moldova;
- h) aprobă bugetul statului și exercită controlul asupra lui;
- i) exercită controlul asupra acordării împrumuturilor de stat, asupra ajutorului economic și de altă natură acordat unor state străine, asupra încheierii acordurilor privind împrumuturile și creditele de stat din surse străine;
- j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;
- k) aprobă ordinele și medaliile Republicii Moldova;
- l) declară mobilizarea parțială sau generală;
- m) declară starea de urgență, de asediu și de război;

- n) inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății;
- o) suspendă activitatea organelor administrației publice locale, în cazurile prevăzute de lege;
- p) adoptă acte privind amnistia;
- r) îndeplinește alte atribuții, stabilite prin Constituție și legi.

Articolul 74 **Adoptarea legilor și a hotărîrilor**

- (1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.
- (2) Legile ordinare și hotărîrile se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.
- (3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta sînt examinate de Parlament în modul și după prioritățile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.
- (4) Legile se trimit spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Articolul 77**

Președintele Republicii Moldova, șeful statului

- (1) Președintele Republicii Moldova este șeful statului.
- (2) Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării.

Articolul 91 **Interimatul funcției**

Dacă funcția de Președinte al Republicii Moldova devine vacantă sau dacă Președintele este demis ori dacă se află în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Primul-ministru.

Articolul 93 **Promulgarea legilor**

- (1) Președintele Republicii Moldova promulgă legile.
- (2) Președintele Republicii Moldova este în drept, în cazul în care are obiecții asupra unei legi, să o trimită, în termen de cel mult două săptămîni, spre reexaminare, Parlamentului. În cazul în care Parlamentul își menține hotărîrea adoptată anterior, Președintele promulgă legea.

Articolul 134 **Statutul**

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135 **Atribuțiile**

(1) Curtea Constituțională:

- a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
- b) interpretează Constituția;
- c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;
- e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;
- f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;
- g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;
- h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

IV. Expunerea argumentelor de rigoare în sprijinul sesizării

Conform art. 134 din Constituție, unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

Președintelui RM nu trebuie să afecteze funcționalitatea instituțiilor statului și să implice riscuri pentru asigurarea securității naționale și informaționale a statului.

În hotărîrea nr. 28 din 17 octombrie 2017, Curtea subliniază că, în cazurile de blocaje instituționale, cînd atribuțiile unor instituții nu sunt exercitate de titularii acestora, indiferent de motivele acestor blocaje, dispozițiile constituționale prevăd suplینirea acestora prin instituirea interimatului.

În virtutea prerogativei constituționale consacrate în art. 135 alin. (1) lit. f) , Curtea Constituțională urmează a se expune în privința instituirii interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova, în limita circumstanțelor care îl justifică și pentru cazul în care a generat refuzul deliberat al Președintelui de a executa obligațiile ce-i revin potrivit Constituției, urmat de declanșarea unui conflict instituțional.

În fapt, la 7 decembrie 2017 Parlamentul a votat Legea nr. 257 cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006. Prin această lege s-a introdus un mecanism de asigurare a securității informaționale a statului, ca element indispensabil al securității naționale, independenței și integrității teritoriale a RM.

În aceeași zi legea a fost remisă Președintelui RM pentru promulgare.

Prin scrisoarea din 20 decembrie 2017 Președintele RM a refuzat promulgarea legii și a remis-o Parlamentului spre reexaminare.

Pe data de 22 decembrie 2017 Parlamentul și-a menținut votul și a votat repetat Legea nr. 257 cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006 cu remiterea repetată a acesteia spre promulgare.

La data de 4 ianuarie 2018 Președintele a refuzat promulgarea legii, chiar și după revotare.

Potrivit art. 93 din Constituție Președintele RM promulgă legile. Președintele Republicii Moldova este în drept, în cazul în care are obiecții asupra unei legi, să o trimită, în termen de cel mult două săptămîni, spre reexaminare, Parlamentului. În cazul în care Parlamentul își menține hotărîrea adoptată anterior, Președintele promulgă legea.

Potrivit hotărîrii nr. 9 din 26 februarie 1998 Curtea Constituțională a stabilit expres că conform art. 93 alin. (2) din Constituție, în cazul în care Parlamentul își menține hotărîrea adoptată anterior, **Președintele este obligat să promulge legea.**

Prin refuzul deliberat al șefului statului de promulga o lege care a fost revotată de Parlament Președintele statului a încălcat obligațiunea constituțională prevăzută la art. 93 alin. (2) din Legea Supremă iar nedorința acestuia de a promulga o lege urmează a fi considerată și ca circumstanță de imposibilitate temporară a Președintelui de a-și exercita atribuțiile.

În hotărârile sale anterioare Curtea a subliniat că Președintele țării nu este omnipotent, ci este ținut de obligația de devotament constituțional de a respecta limitele impuse de Constituție și poartă răspundere pentru îndeplinirea cu bună credință a atribuțiilor ce îi revin.

Considerăm că voința politică a Președintelui nu poate constitui o sursă de blocaj instituțional și nu poate anula competențele forului legislativ suprem de a adopta legi. În cazul în care Președintele țării are obiecții serioase asupra unui proiect de lege, acesta are dreptul o singură dată să remită legea Parlamentului spre reexaminare. A doua oară șeful statului este obligat să o promulge chiar dacă obiecțiile sale nu au fost luate în considerație.

Pentru astfel de situații, legislația acordă șefului statului dreptul de a sesiza Curtea Constituțională în vederea verificării constituționalității legii adoptate de Parlament.

În cazul de speță, Președintele țării invocă un șir de argumente de ordin constituțional, fapt ce denotă că acesta are toate pîrghiile de a acționa în continuare strict potrivit legii fără a sfida obligațiunile sale constituționale de a promulga legea votată repetat.

În avizul nr. 2 din 20 octombrie 2017 Curtea Constituțională a concluzionat următoarele:

„34. Totodată, Curtea relevă că în situația de blocaje instituționale, când atribuțiile unor instituții nu sunt exercitate de titularii acestora, indiferent de motivele acestor blocaje, dispozițiile constituționale prevăd suplینirea acestora prin instituirea interimatului.

35. În Hotărârea nr. 28 din 17 octombrie 2017 Curtea a reținut că inacțiunea instituției prezidențiale, prin neexercitarea atribuțiilor fie pentru motive obiective, fie pentru motive subiective, prin refuzul deliberat de a exercita atribuțiile, are consecințe identice, adică blocarea altor instituții.

36. Așadar, Curtea a statuat că în cazul refuzului deliberat al Președintelui de a-și exercita atribuțiile, consecințele sunt identice cu cele ce survin în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor pentru motive obiective, astfel, soluționarea acestor situații trebuie să fie identică, adică instituirea interimatului.

37. La fel, Curtea a reținut că prin refuzul deliberat de a-și executa una sau mai multe obligații constituționale Președintele se înlătură el însuși de la exercitarea acestora. - "Constatarea circumstanțelor care justifică instituirea interimatului"

Avînd în vedere că inacțiunea Președintelui RM de promulgare repetată a legii ca urmare a revotării în Parlament, constituie în sensul articolului 91 din Constituție, imposibilitate temporară, pentru considerente subiective (lipsa dorinței), de a-și exercita atribuția în cauză, se justifică instituirea interimatului funcției pentru asigurarea exercitării acestei obligații constituționale a Președintelui RM.

În acest context, conform art. 91 din Constituție, dacă Președintele RM se află în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Prim-ministru.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În conformitate cu articolul 135 alineatul (1) litera f) din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate competentă să constate circumstanțele care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Considerînd necesară depășirea blocajului instituțional generat de refuzul Președintelui Republicii Moldova de promulgare repetată a unei legi;

pornind de la riscurile pe care le comportă refuzul Președintelui Republicii Moldova de promulgare a unei legi care are drept obiectiv asigurarea securității informaționale a statului, ca un element indispensabil al securității naționale a Republicii Moldova;

urmărind asigurarea funcționării eficiente a Parlamentului ca unic organ legislativ al țării;

în scopul restabilirii ordinii constituționale în cazul obstrucționării deliberate a acesteia de către Președintele țării în cadrul procedurilor de codecizie sau a competențelor partajate;

luînd în considerare Avizul Curții Constituționale nr. 2 din 20 octombrie 2017 și nr. 1 din 2 ianuarie 2018 privind constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova pentru exercitarea obligației constituționale de numire în funcție a unui ministru și a unor membri de Guvern,

SE SOLICITĂ:

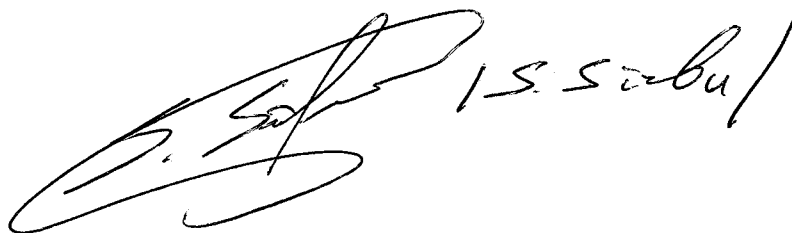
1. Constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova pentru asigurarea exercitării atribuțiilor constituționale în scopul promulgării Legii nr. 257 din 22 decembrie 2017 cu privire la modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova.
2. Constatarea instituirii interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova pentru exercitarea atribuțiilor constituționale în scopul promulgării Legii nr. 257 din 22 decembrie 2017 cu privire la modificarea și completarea Codului Audiovizualului al Republicii Moldova.

Totodată, în vederea evitării unui blocaj instituțional care ar putea afecta activitatea puterii legislative solicităm Înaltei Curți primirea și fixarea spre examinare, în fond, a prezentei sesizări în **regim de urgență**.

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Anexă:

1. Solicităriile Președintelui Parlamentului RM de promulgare a legii.
2. Refuzurile Președintelui RM de a promulga legea.

15.5.2018

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 131–133, art. 679), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează în final cu litera z⁵) cu următorul cuprins:

„z⁵) *securitate informațională* – stare de protecție a resurselor informaționale, a persoanei, a societății și a statului, inclusiv un ansamblu de măsuri pentru asigurarea protecției persoanelor, a societății și a statului de eventuale tentative de dezinformare și/sau de informare manipulative din exterior și pentru neadmiterea provocărilor cu caracter mediatic îndreptate împotriva Republicii Moldova.”

2. La articolul 7 alineatul (1), după textul „și social,” se introduce textul „securitatea informațională.”

3. Articolul 9 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În vederea asigurării securității informaționale a statului, se permite radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii transmisia programelor de televiziune și radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic care sînt produse în statele membre ale Uniunii Europene, SUA, Canada, precum și în statele care au ratificat Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.”

4. La articolul 27, alineatul (1) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) nu sînt respectate prevederile art. 9 alin. (2¹).”

5. Articolul 38 se completează cu alineatele (6¹) și (12¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Se sancționează cu amendă de la 40000 de lei la 70000 de lei radiodifuzorii și distribuitorii de servicii care au încălcat prevederile art. 9 alin. (2¹). Pentru încălcare repetată a acestor prevederi, amenda va constitui de la 70000 de lei la 100000 de lei. Retragerea licenței de emisie pentru încălcarea prevederilor art. 9 alin. (2¹) se aplică după ce au fost aplicate gradual sancțiunile prevăzute de prezentul alineat.”

„(12¹) În vederea neadmiterii prejudicierii securității informaționale a statului, instanța de judecată va examina litigiile care reies din încălcarea prevederilor art. 9 alin. (2¹) în termen de pînă la 30 de zile. Apelul sau recursul va fi depus în termen de 3 zile de la pronunțarea hotărîrii și se va examina în termen de 10 zile.”

6. La articolul 40, alineatul (1) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) monitorizează și supraveghează respectarea de către radiodifuzorii și distribuitorii de servicii a prevederilor prezentului cod privind asigurarea securității informaționale;”

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

VICEPRESEDINTELE PARLAMENTULUI

VADIMIR VITIUC

Chișinău, 7 decembrie 2017.

Nr. 257.

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ЗАКОН

о внесении дополнений в Кодекс телевидения и радио Республики Молдова № 260/2006

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Кодекс телевидения и радио Республики Молдова № 260/2006 (Официальный монитор Республики Молдова, 2006 г, № 131–133, ст. 679), с последующими изменениями и дополнениями, внести следующие дополнения:

1. Статью 2 дополнить пунктом z^5) следующего содержания:

« z^5) *информационная безопасность* – защищенное состояние информационных ресурсов, лиц, общества и государства, включая комплекс мер по обеспечению защиты лиц, общества и государства от возможных попыток дезинформации и/или информационного манипулирования извне и недопущения провокаций медийного характера, направленных против Республики Молдова.».

2. Часть (1) статьи 7 после слова «плюрализм,» дополнить словами «информационная безопасность,».

3. Статью 9 дополнить частью (2¹) следующего содержания:

«(2¹) В целях обеспечения информационной безопасности государства разрешить вещательным организациям и распространителям программ трансляцию программ телевидения и радио с информационным, информационно-аналитическим, военным и политическим содержанием, которые произведены в государствах–членах Европейского Союза, США, Канаде, а также в государствах, которые ратифицировали Европейскую конвенцию о трансграничном телевидении.».

4. Часть (1) статьи 27 дополнить пунктом i) следующего содержания:

«i) не соблюдает положения части (2¹) статьи 9.».

5. Статью 38 дополнить частями (6¹) и (12¹) следующего содержания:

«(6¹) Штраф в размере от 40000 до 70000 леев налагается на вещательные организации и распространителей программ, нарушивших положения части (2¹) статьи 9. За повторное совершение нарушений данных положений штраф составит от 70000 до 100000 леев. Отзыв лицензии на вещание за нарушение положений части (2¹) статьи 9 применяется только после последовательного применения санкций, предусмотренных настоящей частью.»;

«(12¹) В целях недопущения нанесения вреда информационной безопасности государства судебная инстанция рассматривает споры, возникшие вследствие нарушения положений части (2¹) статьи 9, в срок до 30 дней. Апелляционная или кассационная жалоба подается в трехдневный срок с момента вынесения решения и рассматривается в десятидневный срок.».

6. Часть (1) статьи 40 дополнить пунктом d¹) следующего содержания:

«d¹) осуществляет мониторинг и надзор за соблюдением вещательными организациями и распространителями программ положений настоящего кодекса по обеспечению информационной безопасности;».

Ст. II. – (1) Настоящий закон вступает в силу по истечении 30 дней со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова.

(2) Правительству в трехмесячный срок со дня опубликования настоящего закона:

а) представить Парламенту предложения по приведению законодательства в соответствие с настоящим законом;

б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПАРЛАМЕНТА
ВЛАДИМИР ВИТЮК

Кишинэу, 7 декабря 2017 г.

№ 257.

VICEPREȘEDINTELE PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

7 decembrie 2017

DP/c-6 nr. 211

**Domnului Igor DODON
Președinte al Republicii Moldova**

Stimate Domnule Președinte al Republicii Moldova,

Vă remitem spre promulgare Legea nr. 257 din 7 decembrie 2017 cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006, adoptată cu 61 de voturi.

Cu respect,

Vladimir VITIUC

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

27 decembrie 2017

DDP/c-6 nr. 244

**Domnului Igor DODON
Președinte al Republicii Moldova**

Stimate Domnule Președinte al Republicii Moldova,

Vă remitem spre promulgare Legea nr. 257 din 22 decembrie 2017 cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006, adoptată cu 59 de voturi. Legea nr. 257 din 7 decembrie 2017 nu a fost promulgată, fiind remisă Parlamentului prin scrisoarea nr. 01/1-06-154 din 20 decembrie 2017. La data de 22 decembrie 2017 a fost reexaminată în plenul Parlamentului cu menținerea hotărârii adoptate anterior.

Cu respect,

Andrian CANDU

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

20 decembrie 2017

Nr. 011-06-154

Stimate Doamnă Președinte al Parlamentului,

La 7 decembrie 2017, Parlamentul a adoptat *Legea nr. 257 cu privire la completarea Codului audiovizualului*, pe care, ulterior, a remis-o Președintelui Republicii Moldova, spre promulgare.

Deși, potrivit notei informative, proiectul urmărește scopul asigurării securității informaționale a statului, prin orientarea strategică a radiodifuzorilor spre transmiterea strictă a programelor de televiziune și radio cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic, produse în statele membre ale Uniunii Europene, SUA, Canada, precum și cele semnate ale Convenției Europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, ținem să menționăm următoarele.

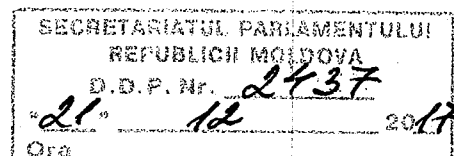
Apriori, potrivit *Principiilor de la Johannesburg privind siguranța națională, libertatea de exprimare și accesul la informație* (adoptate la 1 octombrie 1995), o restrângere nu este legitimă când este justificată prin motive de siguranță națională, dacă adevăratul său scop sau efect demonstrabil este de a proteja interese fără legătură cu siguranța națională.

Mai mult ca atât, *Convenția europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră*, încheiată la Strasbourg la 5 mai 1989, ratificată de Republica Moldova prin *Legea nr. 1555-XV din 19 decembrie 2002*, statuează, printre altele, principiul libertății de recepție și retransmitere, potrivit căruia părțile vor asigura libertatea de expresie și de informare, conform art. 10 din *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*. Părțile vor garanta libertatea de recepție și nu se vor opune retransmiterii pe teritoriul lor a serviciilor de programe care se conformează dispozițiilor prezentei convenții.

Suplimentar, potrivit art. 9bis al Convenției (adăugat în conformitate cu dispozițiile Protocolului STE Nr. 171), fiecare Parte își rezervă dreptul de a asigura ca un radiodifuzor din competența sa să nu difuzeze în mod exclusiv evenimente care sînt considerate de acea Parte ca fiind de importanță majoră pentru societate, în așa fel încît să lipsească o parte substanțială a publicului din acea Parte de posibilitatea să urmărească astfel de evenimente în relatare în direct sau în înregistrare la o televiziune liberă.

În același timp, art. 10bis al Convenției statuează principiul pluralismului mass-media, potrivit căruia părțile vor evita ca serviciile de programe transmise sau retransmise de un difuzor sau oricare altă persoană fizică sau juridică din competența lor, în conformitate cu Articolul 3, să pericliteze pluralismul mass-media.

Domnului Andrian CANDU,
Președintele Parlamentului

Nu în ultimul rând, art. 27 alin. (2) al Convenției garantează dreptul părților de a încheia acorduri internaționale care completează sau dezvoltă prevederile sale sau care extind câmpul lor de aplicare.

Din raționamentele enunțate supra, deducem că, în argumentele lor, autorii proiectului au interpretat *in stricto sensu* unele prevederi ale Convenției, omițând intenționat cumulul normelor ce garantează dreptul la informare al consumatorului de programe media.

Subsidiar, Constituția Republicii Moldova, în art. 34, garantează dreptul la informație, potrivit căruia dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit, iar potrivit alin. (5) al aceluiași articol, mijloacele de informare publică nu sînt supuse cenzurii.

Or, în condițiile proiectului examinat, atestăm că tendința autorilor este una specifică regimurilor politice autoritare, care se remarcă prin limitarea libertății conștiinței presei și celorlalte mijloace de informare în masă. Acest exercițiu deseori se manifestă prin monopolizarea mijloacelor de informare în masă și supunerea acestora unei monitorizări politice excesive, prin instrumentul cenzurării și interzicerii difuzării informațiilor neconveniente puterii.

Analiza impactului normelor instituite de legea examinată ne permite să atestăm bănuiala rezonabilă în ceea ce privește încălcarea și a altor norme constituționale. Or, art. 32 al Constituției, statuează expres libertatea opiniei și a exprimării, iar, după cum este bine cunoscut, acest drept înglobează cele mai importante prerogative de care se poate bucura omul într-o societate democratică modernă – libertatea gândului, libertatea cuvîntului și libertatea presei.

Totodată, libertatea de opinie și de exprimare a fost declarată un drept fundamental al omului și piatra de temelie a tuturor libertăților cărora li se consacră Națiunile Unite. Limitarea surselor de informare și a izvorului acestora nu reprezintă altceva decît îngrădirea accesului la informație, în lipsa căreia opinia nu doar că nu poate fi obiectivă, dar devine și guvernată de promotorul informațiilor difuzate.

În raționamentele doctrinare vom regăsi extins conceptul potrivit căruia dispoziția constituțională referitoare la libertatea gândirii și a opiniei ar trebui să-și găsească locul în art. 31 alin. (1) al Constituției, întregind libertatea conștiinței, care este și trebuie să fie garantată oricărui individ.

Sușținem, de altfel, ideea că, garantînd libertatea de exprimare, textul constituțional impune reglementări speciale pentru activitatea instituțiilor ce asigură aducerea gândurilor și opiniilor la cunoștința publică – mijloacele de informare în masă. Or, în Hotărîrea nr. 19 din 16 iunie 1998, Curtea Constituțională a statuat că dreptul la informație este un drept fundamental al persoanei, deoarece dezvoltarea persoanei în societate, exercitarea libertăților prevăzute de Constituție, inclusiv libertatea gândirii, a opiniei, a creației, a exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil, presupune și posibilitatea de a recepționa informații asupra vieții sociale, politice, economice, științifice, culturale etc.

De asemenea, Curtea a menționat că art. 34 al Constituției cuprinde dreptul persoanei de a fi informat prompt, corect și clar asupra măsurilor preconizate sau luate de autoritățile publice; accesul liber la sursele de informare politică,

științifico-tehnică, socială, culturală etc.; posibilitatea de a recepționa personal și în condiții bune emisiunile radiofonice și televizate; obligația autorităților publice de a asigura cadrul juridic necesar pentru difuzarea liberă și amplă a informației de orice natură. Iar, prin aceasta, Constituția stabilește și obligații corelative puse în sarcina autorităților publice, care, potrivit competențelor ce le revin, sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și problemelor de interes personal, favorizînd pluralismul în mass-media, obligînd mijloacele de informare publică de stat și private să asigure informarea corectă a opiniei publice.

În Hotărîrea nr. 1 din 11 ianuarie 2000, Curtea Constituțională a statuat că textul constituțional din art. 34 garantează accesul persoanei la orice informație de interes public, care cuprinde: dreptul persoanei de a fi informată prompt, corect și clar asupra măsurilor preconizate și, mai ales, asupra măsurilor luate de autoritățile publice; accesul liber la sursele de informare publică; posibilitatea persoanei de a recepționa direct și în bune condiții emisiunile radio și televizate; obligația autorităților publice de a crea condițiile materiale și juridice necesare pentru difuzarea liberă și amplă a informației de orice natură.

Potrivit Hotărîrii Curții Constituționale nr. 42 din 14 decembrie 2000, sistemul de mijloace de informare în masă este un element indispensabil al societății democratice. Aceste mijloace trebuie să fie puse la dispoziția publicului și accesul la ele trebuie să se facă ușor, ele trebuie să reflecte caracterul pluralist al societății căreia îi servesc și nu trebuie să fie controlate, în regim de monopol, de nici un grup de persoane sau de interese, să nu fie aservite vreunei ideologii. Ele trebuie să furnizeze informații imparțiale, pentru ca cetățenii să poată să-și formeze, în cunoștință de cauză, o opinie clară despre viața socială, economică și politică a țării. În cazul în care instituțiile audiovizualului nu respectă dispozițiile legii, acestea sînt pasibile de măsuri de constrîngere legale, cu dreptul de contestare în justiție.

În susținerea argumentelor evocate supra, vom menționa că, potrivit art. 19 al *Declarației Universale a Drepturilor Omului*, orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării. Acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a statuat, în Hotărîrea *Ozgur Gundem vs. Turcia* 2000, un raționament de valență principială în domeniul accesului la informație. Astfel, CtEDO a menționat că publicul are dreptul să primească, prin intermediul presei, informații asupra unui subiect, chiar dacă faptele în cauză și problemele ridicate sînt litigioase.

În ceea ce privește încălcarea art. 54 al Constituției, subliniem că respectiva normă statuează expres faptul că nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Or, o ingerință în rastrul drepturilor omului urmează a fi justificată de anumite argumente: ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică, ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit etc., argumente care nu pot fi identificate în raport cu legea examinată.

Nu în ultimul rând, norma criticată contravine unui șir de acte fundamentale în materia drepturilor omului: *Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția Europeană a Drepturilor Omului*. Actele enumerate prevăd expres condițiile în care este admisă restrângerea drepturilor omului.

Prin urmare, considerăm că orice prevedere în materia asigurării dreptului la informație și accesului la produse media urmează a fi guvernată de marile imperative în materie de informație, care necesită a fi respectate, și anume: exactitatea, onestitatea, discreția, corectitudinea. Or, intenția autorului denotă exact viceversa.

Finalmente, prevederile alin. (21) propuse pentru completarea art. 9 din *Codul audiovizualului* poartă un caracter excesiv de limitare nejustificată a surselor de informare, motiv pentru care nu se pot regăsi în Cod, întrucât, în aceste condiții, sînt suprimate drepturile cetățenilor Republicii Moldova.

Pentru motivele invocate mai sus, dar și în contextul în care legea examinată încalcă vădit dispozițiile 32, 34, 54 din *Legea Fundamentală*, în temeiul art. 93 alin. (2) din *Constituție*, remit Parlamentului, spre reexaminare, *Legea nr. 257 din 7 decembrie 2017 cu privire la completarea Codului audiovizualului*, în sensul elucidării tuturor aspectelor enunțate.

Cu stimă,

Igor DODON

Anexă: Legea nr.257 din 7 decembrie 2017 cu privire la completarea Codului audiovizualului.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

04 ianuarie 2018

Nr. 01/H-06-06

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

La 7 decembrie 2017, Parlamentul a adoptat Legea nr. 257 cu privire la completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260/2006, pe care, ulterior, a remis-o Președintelui Republicii Moldova spre promulgare.

Urmare examinării acesteia, au fost conturate un șir de curențe, inclusiv norme care afectează grav drepturile fundamentale ale omului și, prin definiție, contravin prevederilor Constituției Republicii Moldova, motive pentru care la 20 decembrie 2017 șeful statului a remis-o legislativului pentru examinare suplimentară și excluderea normelor care suportă un caracter vădit anticonstituțional.

La 22 decembrie 2017, Parlamentul, reexaminând în ședință plenară Legea nr. 257/2017, a menținut hotărârea adoptată, iar la 27 decembrie 2017 a remis-o repetat spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.

În contextul celor enunțate, ținând cont de interesul suprem al cetățenilor țării, de importanța actelor internaționale afectate de norma criticată și dat fiind caracterul neconstituțional al legii respective, Președintele Republicii Moldova a sesizat Curtea Constituțională pentru examinarea constituționalității Legii nr. 257 din 22 decembrie 2017.

Astfel, considerăm că orice prevedere în materia asigurării dreptului la informație și accesului la produse media urmează a fi guvernate de marile imperative în materie de informație, care necesită a fi respectate, și anume: exactitatea, onestitatea, discreția, corectitudinea.

De altfel, sistemul mijloacelor de informare în masă este un element indispensabil al societății democratice. Mijloacele respective trebuie să furnizeze informații imparțiale, pentru ca cetățenii să poată să-și formeze, în cunoștință de cauză, o opinie clară despre viața socială, economică și politică a țării.

Finalmente, exprim convingerea că obiecțiile formulate vor fi luate în considerare, pentru ca, în cele din urmă, textul legii examinate să fie racordat la albia legalității și constituționalității.

Cu stimă,

*Domnului Andrian CANDU,
Președinte al Parlamentului*

Igor DODON